

Planstrategi for Bamble 2020-2023

Planprogram for kommuneplanens
samfunnsdel

Kommunestyrets vedtak

Sak 59/20

10.09.20

**Bamble
kommune**

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Bakgrunn og rammer for Planstrategi 2020-2023 og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel	3
1.2 Planstrategi og planprogrammets oppbygning	4
2. Det kommunale plansystemet	5
2.1 Kommunal planstrategi	6
2.2 Kommuneplanen	6
2.3 Område- detaljregulering	7
2.4 Strategi, temaplan og handlingsplan	7
3. Overordnede føringer som har betydning for kommunens planbehov	9
3.1 Nasjonale forventninger	9
3.2 Samråd med nabokommuner, statlige og regionale organer	10
3.3 Lokale føringer for planarbeid i Bamble kommune	10
4. Kommunens utfordringer og utviklingstrekk	12
4.1 Kjennetegn ved Bamblesamfunnet	13
4.2 Sentrale utfordringer og utviklingstrekk	13
5. Bambles planbehov for 2020-2023	21
5.1 Ny kommuneplan	21
5.2 Prioritering av andre planer	25
5.3 Planoversikten	27

1. Innledning

[1.1 Bakgrunn og rammer for Planstrategi 2020-2023 og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel](#)
Plan og bygningsloven slår fast at alle kommuner skal utarbeide en kommunal planstrategi innen et år etter nytt kommunestyre er konstituert. Planstrategien er et verktøy for kommunestyret til å drøfte og prioritere kommunens planer på et overordnet nivå for valgperioden.

I planstrategien vurderes kommunens utviklingstrekk og utfordringer for tiden fremover. Dette danner grunnlag for den prioriteringen kommunestyret gjør rundt kommunens planbehov i kommende fireårsperiode. En viktig oppgave for planstrategien er å vurdere om kommuneplanen trenger revisjon. I sak 49/19 vedtok kommunestyret at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres fullstendig, og at

arealdelen skal gjennom en mindre rullering. Som et ledd i oppstarten av arbeidet med ny samfunnsdel, skal det lages et planprogram. Planprogrammet er en plan for hvordan arbeidet med samfunnsdelen skal gjennomføres, og skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning.

Planstrategien og planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel henger nøye sammen og overlapper på enkelte områder. For å forenkle leseropplevelsen er disse dokumentene slått sammen. Dette dokumentet markerer dermed starten på arbeidet med ny samfunnsdel og utgjør kommunal planstrategi for 2020-2023 etter § 10-1 i plan- og bygningsloven, og planprogram for samfunnsdelen etter §§ 11-13 og 4-1 i plan- og bygningsloven.

Kommuneplanens arealdel skiller seg fra planstrategien og samfunnsdelen da den er juridisk bindende for kommunens arealbruk. I tillegg er det kun vedtatt at den skal gjennom en mindre rullering for enkelte områder. Dette gjør at planprogrammet for arealdelen kommer til politisk behandling i en egen sak.

1.2 Planstrategi og planprogrammets oppbygning

I dette dokumentet presenteres sammenhengen i det kommunale plansystemet og overordnede føringer som har betydning for hvordan vi arbeider med planer i kapittel 2 og 3.

Kommuneplanens samfunnsdel skal vise retning for Bamble samfunnet og hva som er viktig å prioritere fremover. En viktig oppgave i forarbeidet til samfunnsdelen er å avdekke kommunens langsiktige utfordringer og

utviklingstrekk. Dette redegjøres for i kapittel 4. Kapittel 4 danner dermed grunnlaget for hvilke områder som skal ha særlig oppmerksomhet i kommuneplanens samfunnsdel, og for kommunens øvrige planbehov i perioden 2020-2023. Det kan være ulike syn på hva som er viktige utfordringer og utviklingstrekk. Innspill fra kommunens innbyggere, næringsliv, organisasjoner og andre interessenter skal bidra til å gi et godt bilde. Dette er grunnen til at dokumentet legges ut til høring og offentlig ettersyn.

Kapittel 5 tar for seg formålet med kommuneplanens samfunnsdel, områder av særlig interesse fra kapittel 4, informasjon om planprosessen, og for hvordan man skal jobbe med medvirkning. I tillegg løftes kommunens øvrige planbehov frem i dette kapitlet.

2. Det kommunale plansystemet

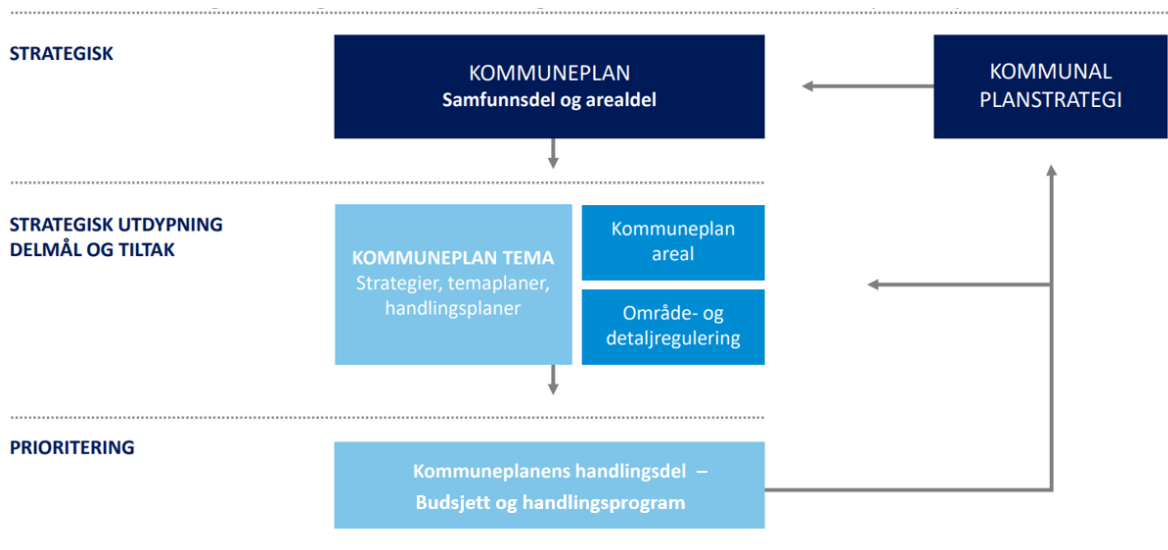
Kommunen har mange ulike ansvarsområder, og det produseres planer på alle nivåer. Omfanget av ulike typer kommunale planer er svært omfattende, og spenner fra samfunnsutvikling og overordnede arealføringer på den ene siden, til kommunens drift og tjenestoområder på den andre. Planarbeidet er et viktig redskap for å styre kommunens samfunnsutvikling, og det er kommunestyret som er planmyndighet og har ledelsen i den kommunale planleggingen.

Det kommunale plansystemet bygger på føringer i kommuneloven og plan- og bygningsloven, og er avgrenset til planer som krever politisk behandling. Det betyr at administrative planer (planer som utarbeides i administrasjonen for intern bruk) ikke er en del av det kommunale plansystemet som omtales her.

Modellen under er hentet fra KS sitt folkevalgtprogram «Tillit» (2019-2023). Den er brukt for å gi en oversikt over planer som inngår i det kommunale plansystemet. Det poengteres at plansystemet har en hierarkisk struktur og består av tre nivåer:

- *Strategisk nivå* med vurdering/prioritering av planbehovet (kommunal planstrategi) og kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- *Strategisk utdyping* (ved behov) med kommunedelplaner (både samfunn og areal), temaplaner, strategier og handlingsplaner, samt område- og detaljregulering.
- *Prioritering* av tiltak gjennom kommuneplanens handlingsdel. I Bamble ivaretas dette gjennom den

årlige rulleringen av budsjett og handlingsprogram/økonomiplan.

2.1 Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien er ikke en plan i seg selv, men en arena for å synliggjøre og avklare kommunens planbehov basert på utfordringer kommunen står overfor. Nye mål og strategier for kommunen vedtas ikke i planstrategien, men i kommuneplanen.

I planstrategien tar man stilling til om kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres helt eller delvis, eller om gjeldende plan skal videreføres. Vedtaket skal gjøres med bakgrunn i de utfordringene kommunen har som samfunn og organisasjon, og hvilken politikk det nye kommunestyret ønsker å føre. I planstrategien kan kommunen også ta opp andre planer som skal prioriteres i valgperioden. I slutten av dette dokumentet legges det frem en oversikt som viser hvilke planer som bør prioriteres for å legge til rette for en positiv utvikling av kommunen.

2.2 Kommuneplanen

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i kommunen, og består av en samfunnsdel, en arealdel og en handlingsdel. Kommuneplanen er retningsgivende for hvordan kommunen skal utvikles fremover. Alle andre planer

kommunen utarbeider skal bidra til å gjennomføre målene som settes i kommuneplanen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel omhandler kommunens visjon, i tillegg til overordnede strategier og målsettinger. Den skal være retningsgivende for kommunens utvikling og gi føringer for arbeidet innenfor kommunens tjenester, og for kommuneplanens arealdel. Perspektivet i samfunnsdelen må være langsiktig, samtidig som strategier, satsningsområder og mål må være utformet på en måte som gir tydelige føringer for arbeidet i kommunens enheter og virksomheter.

Kommuneplanens arealdel

Arealdelen skal vise hovedtrekkene i kommunens arealbruk. Det er viktig at arealdelen holdes på et overordnet nivå og sees i sammenheng med føringer i samfunnsdelen. Kommuneplanens arealdel består av plankart for hele kommunen, og komunedelplaner for deler av kommunen som trenger særlige arealavklaringer.

Kommuneplanens handlingsdel – Budsjett og handlingsprogram/økonomiplan

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan kommuneplanen, og andre planer, skal følges opp og prioriteres de fire påfølgende år eller mer. I Bamble inngår handlingsdelen som en del av budsjett og handlingsprogram/økonomiplan.

Handlingsdelen er et styringsdokument for kommunens løpende virksomhet og gir konkrete prioriteringer for kommunens tjenesteområder. Handlingsdelen rulleres årlig.

Kommunedelplaner

Kommuneplanen kan ha tilhørende kommunedelplaner, både for samfunnsdelen og arealdelen. En kommunedelplan er et overordnet plandokument, som gjelder for et avgrenset geografisk- eller tematisk område, eller for et virksomhetsområde. En kommunedelplan for arealer har samme juridisk virkning som en kommuneplan. Kommunedelplaner må følge plan- og bygningslovens krav om planprogram, medvirkning, høringsperiode og handlingsdel. Hensikten med en kommunedelplan er å vise veivalg, strategier og nødvendige prioriteringer på lang sikt, med tydelige koblinger til kommuneplanen.

2.3 Område- detaljregulering

Ifølge Plan- og bygningslovens § 12-1 er en reguleringsplan «... et arealplankart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Kommunestyret skal sørge for at det blir utarbeidet reguleringsplan for de områder i kommunen hvor dette følger av loven eller av kommuneplanens arealdel, samt der det ellers er behov for å sikre forsvarlig planavklaring og gjennomføring av bygge- og anleggstiltak, flerbruk og vern i forhold til berørte private og offentlige interesser».

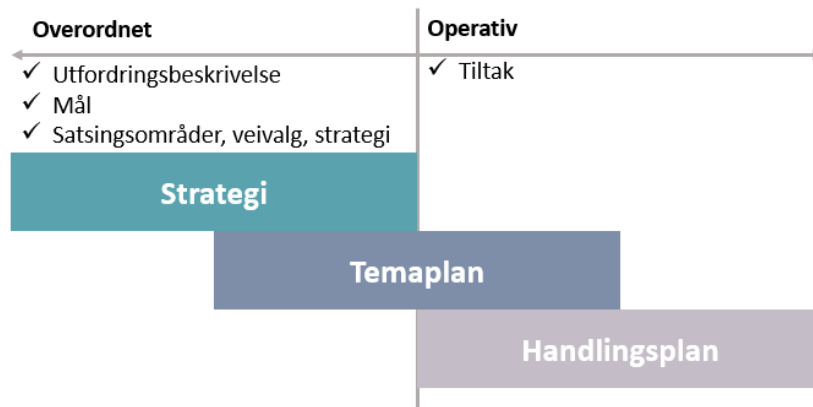
«Områderegulering brukes av kommunen der det er krav om slik plan i kommuneplanens arealdel, eller kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevisse avklaringer av arealbruken. Områderegulering utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering», (PBL § 12-2).

2.4 Strategi, temaplan og handlingsplan

Samfunnsplanlegging på tema- og sektornivå utgjør den største delen av planverket for kommunen. Slike planer gjelder for et avgrenset tematisk område og er ikke underlagt plan- og bygningslovens krav slik som kommunedelplaner er. Hensikten med disse planene er å avklare veivalg, vise strategier og nødvendige prioriteringer på lang sikt, innenfor et temaområde.

Bambles planer på dette nivået er utformet svært ulikt, både med tanke på omfang og struktur. For å bidra til å løse denne problematikken anbefales det å definere tre plantyper, *strategi, temaplan og handlingsplan*, basert på hvilken funksjon planen skal ha. Forslaget bygger på KS og Asplan Viak sin anbefaling i rapporten «Storbyens samfunnsplanlegging» (2018) s. 17-18.

For noen samfunnstema vil det være behov for en overordnet strategi og flere underliggende temaplaner og handlingsplaner, for andre kun en temaplan eller direkte oppfølging gjennom handlingsplaner. Det er viktig å ha klare definisjoner for å kunne ha system og effektivitet i samfunnsplanleggingen på tema- og virksomhetsnivå. En mer entydig definisjon av plantyper kan gi mer effektivitet i planprosesser og lette diskusjonene omkring hva slags planverktøy som er det mest nyttige grepet for å løse den aktuelle utfordringen.

Strategi

Strategi skiller seg fra temaplan og handlingsplan ved at den ikke har tiltak. Strategien er på denne måten mer overordnet enn de andre plantypene, og den har som hovedmål å vise retning for ønsket utvikling for et tema- eller virksomhetsområde. Strategien skal inneholde en utfordringsbeskrivelse og mål. Den bør tillegg beskrive satsingsområder, veivalg eller strategier for å nå målet.

Temaplan

Temaplanen er den mest omfattende plantypen. I likhet med strategien skal man i

temaplanen gi en utfordringsbeskrivelse og definere mål, og man kan beskrive satsingsområder og strategier. Temaplanen skal derimot også inneholde tiltak som beskriver hvordan man skal nå målet.

Handlingsplan

Handlingsplan er definert som en plan som bare omhandler tiltak for oppfølging av en vedtatt strategi eller plan, eller deler av disse. Handlingsplanen kan også gjelde oppfølging av samfunnsområder der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller andre overordnede føringer, f.eks. kommuneplanens samfunnsdel eller deler av denne.

3. Overordnede føringer som har betydning for kommunens planbehov

3.1 Nasjonale forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år frem [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

I de nasjonale forventningene legger regjeringen vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning

- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen understreker at regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy.

De nasjonale forventningene er delt i fire temaområder:

1. Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
2. Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
3. Bærekraftig areal- og transportutvikling

4. Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

Regjeringen har i tillegg bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Med en bærekraftig utvikling menes en forvaltning og fordeling av de ressursene man

3.2 Samråd med nabokommuner, statlige og regionale organer

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunen innhente synspunkter fra nabokommuner, statlige og regionale organer i forbindelse med arbeidet med planstrategi. Det er gitt særlig mulighet for disse til å komme med synspunkter i administrasjonens arbeid med planstrategien, og innspill fra høringsfasen vil vurderes i forbindelse med den politiske behandlingen av saken.

3.3 Lokale føringer for planarbeid i Bamble kommune

Planinnhold

Alle plandokumenter må være utformet på en logisk og leservennlig måte. Utformingen av dokumentene må være tilpasset temaet og formålet med planen. Hvorvidt planen skal inneholde en utfordringsdel, målsettinger, strategiske veivalg, og/eller en tiltaksdel avhenger av hvilken type plan det er behov for. Rådmannen vil i perioden utforme retningslinjer for utarbeidelse av planer i Bamble kommune.

Organisering og ledelse

Et av kommunens viktigste verktøy for samfunnsutvikling er planarbeid. Kommunen må ha planprosesser hvor vesentlige utfordringer og problemstillinger blir belyst og drøftet, og hvor man finner frem til gode løsninger. Planprosessene må sikre demokratisk styring, bred deltakelse og legges

har tilgjengelig, slik at de kommer til nytte både for nåværende og kommende generasjoner, og for alle grupper i samfunnet.

En bærekraftig utvikling, som grunnlag for planleggingen er hjemlet i formålsparagrafen til plan- og bygningsloven, og er dermed ikke en ny forventning til kommunene. Det som er nytt, er vedtaket i FN om 17 konkrete mål, og forventningen om at alle kommuner bør ta en aktiv stilling til dem

til rette for læring og utvikling av nye ideer og perspektiver.

Forankring i organisasjonen er viktig for den betydning planen får for utviklingen av kommunen vår. Både administrativ- og folkevalgt ledelse må ha et eierforhold til planene. Det er også viktig at brukerinteresser og andre berørte parter får mulighet til å bidra i planprosessen. Dette eierforholdet oppnås kun gjennom aktiv deltagelse i planprosessene.

For å sikre forutsigbarhet og deltakelse, samt å tydeliggjøre roller i planarbeidet skal utarbeidelse av planer prosjektorganiseres. I tillegg skal planer utarbeides etter følgende prinsipper:

- **Planarbeidet skal sikre demokratisk styring av kommunen.** Alle egeninitierte planer skal forankres i politiske vedtak (kommunal planstrategi, eller andre politisk vedtak). Planene skal i tillegg vedtas i formannskap eller kommunestyre.
- **Planarbeidet skal sikre deltakelse fra berørte parter.** Representanter for viktige berørte parter skal så langt det er praktisk mulig delta i planarbeidet. Det skal legges opp til åpne prosesser hvor det informeres om planarbeidet og hvor det gis mulighet for innspill underveis i prosessen. Alle berørte parter skal gis mulighet til å uttale seg

om planforslag før de behandles politisk.

- **Planarbeidet skal bidra til læring og utvikling.** I planarbeidet skal det legges vekt på å innhente kunnskap, erfaringer og ideer både i og utenfor kommunen. Det er viktig å utfordre eksisterende løsninger og måter å tenke på. I organiseringen av planarbeidet skal det legges vekt på å ha deltakelse på tvers av faglige og organisatoriske skiller.
- **Planarbeidet skal være forankret i administrativ ledelse.** Rådmannen har ansvar for å sikre god organisering og gjennomføring av planarbeidet. I alle planprosesser skal det være deltakelse fra kommunens administrative ledelse. Rådmannen har ansvar for å sikre nødvendig faglig kompetanse og prosjektledelse i planarbeidet. I tillegg skal samspillet mellom administrasjonen og det politiske

miljøet fremvises i prosjektets mandat.

- **Planarbeidet skal ha tilgang på nødvendige ressurser.** Planarbeid er ofte et omfattende arbeid som kommer i tillegg til den daglige driften. I virksomhetene er det som oftest begrensede ressurser til denne type arbeid – både i form av tidskapasitet og økonomi til å kjøpe inn kompetanse og planverktøy. Det er derfor viktig å avklare tilgangen på de ressursene som trengs i planarbeidet, før det settes i gang.

Gjennomføring

Vedtatte planer er styrende for kommunens virksomhet og det er rådmannens ansvar å organisere gjennomføringen av planene. I den grad gjennomføring av vedtatte planer krever økonomiske bevilgninger, vil den være avhengig av prioritering og bevilgning i kommunens budsjett og handlingsprogram/økonomiplan.

4. Kommunens utfordringer og utviklingstrekk

I kommuneplanens samfunnsdel skal det nye kommunestyret ta stilling til hvordan Bamble-samfunnet skal utvikles videre, og hvilke satsingsområder kommunen skal ha i valgperioden fram til 2023. Satsingsområdene skal ta hensyn til både sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft på kort og lang sikt. Det følger også av FNs 17 bærekraftsmål som alle kommunene i Norge skal forholde seg til.

På bakgrunn av statistikk, intervju og dialogsamling med kommunestyret har Asplan Viak utarbeidet et bredt kunnskapsgrunnlag som viser sentrale utviklingstrekk og utfordringer i Bamble kommune. Det er særlig fem områder kommunen ønsker å løfte frem som sentrale utfordringer i planstrategien, og for kommunens videre planarbeid:

1. Demografi
2. Bosted
3. Utenforskap
4. Klima og miljø
5. Kommunen som organisasjon
6. Næringsutvikling relatert til landbruk, fiskeri og industri*

**Punkt 6 er lagt til etter formannskapets behandling 27.02.2020.*

Dette kapittelet inneholder kjennetegn ved Bamblesamfunnet og en kortfattet redegjørelse for de fem områdene som beskrevet over.

4.1 Kjennetegn ved Bamblesamfunnet

Bamble er en stor kystkommune med sterk kystidentitet og kystkultur. Kulturen er påvirket av et samspill mellom fisker-, industri-identitetsmarkører for kommunen. Et aktivt og engasjert organisasjonsliv drevet av sterk dugnadsånd er viktige kjennetegn ved kulturlivet i kommunen.

Bamble ligger i utkanten av Grenlandsregionen, som har en samlet befolkning på over 120 000 innbyggere. Infrastrukturen ut og inn til kommunen er effektiv og godt utbygd. Kommunen har dermed god tilgang til et stort by- og arbeidsmarked. Internt i kommunene er særlig sysselsettingen i prosessindustrien av stor betydning.

Ut i fra befolkningsemngde er Bamble definert som en mellomstor kommune. Dette kan gi fordeler som storbyer og større kommuner ikke nødvendigvis kan tilby.

Kommuneorganisasjonen er stor nok til å drive profesjonelt og tilby viktige og gode tjenester, samtidig som den er liten nok til å ha god oversikt over dagens og morgendagens brukere og deres tjenestebehov. Sosialt sett er kommunen også oversiktlig, noe som legger grunnlag for sosiale nettverk. Samtidig er det mange fritidstilbud og sosiale møteplasser, og kommunen har mange nok innbyggere til at de aller fleste kan finne et miljø en kan passe inn i.

Nærheten til naturskjønne omgivelser og mulighet til aktivt friluftsliv er sett på som positive kjennetegn ved kommunen. Mange

, og jordbrukssamfunn. I nyere tid er også det opplevelsbaserte kulturlivet, med konserter og festivaler på sommerstid, med på å skape

bor tett på skjærgården og sjøen, og flere av kommunens 2500 hytter og fritidseiendommer ligger langs kystlinjene. Likevel er skjærgården lite nedbygd, og kommunen er aktiv i å bevare tilgangen til sjøen.

I Bamble er det sterke lokalsamfunn, og variasjonene mellom Langesundhalvøya, Herre og Vest-Bamble er et tydelig kjennetegn ved kommunen. Det er til dels store forskjeller i befolkningstall, arealbruk, utbyggingsgrad, næringsstruktur, kultur, infrastruktur, kollektivtilbud og graden av urbanisering. Spennet mellom tradisjonelle bygdesamfunn og mer urbaniserte sentra representerer et mangfold av bomiljø, der folk har mulighet til å velge å bo ruralt, eller mer urbant.

4.2 Sentrale utfordringer og utviklingstrekk

Som grunnlag for en god politisk og offentlig debatt om kommunens satsingsområder i samfunnsdelen, er det laget en kortfattet situasjonsbeskrivelse av områdene kommunens ønsker fremheve i planarbeidet. Det kan være ulike syn på hva som er viktige utfordringer og utviklingstrekk. Innspill fra befolkning, næringsliv, organisasjoner og andre myndigheter skal bidra til å gi et godt bilde. Det er derfor dette dokumentet legges ut til høring og offentlig ettersyn

Demografi

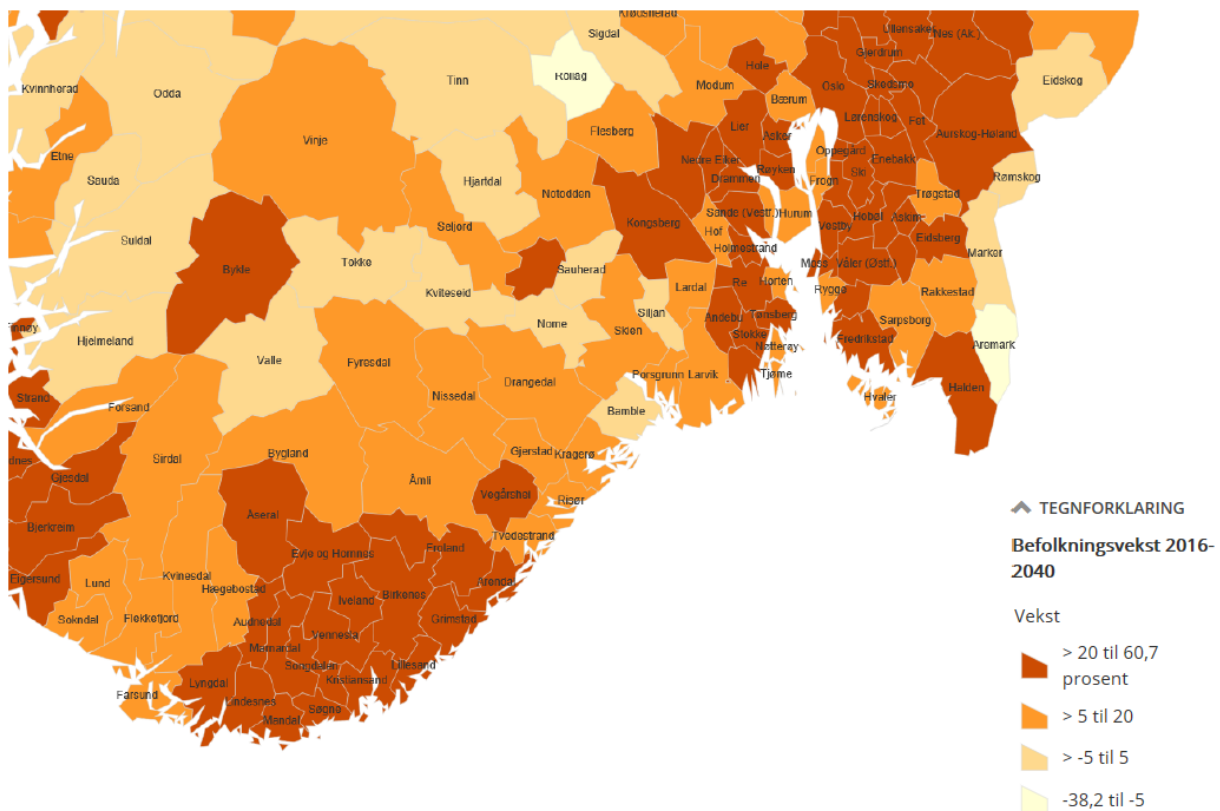

Med demografi menes her kommunens befolkningsutvikling, sett i forhold til blant annet alder, folketall, fruktbarhet og flytting.

Ved inngangen til 2019 var det 14 089 innbyggere i Bamble. Dette er en nedgang på 94 personer fra året før. Utviklingen i en tiårsperiode viser en trend med svak nedgang i innbyggertall. Bamble kommune skiller seg her fra nabokommunene og fylket for øvrig, som har hatt en positiv og betydelig tilflytting.

I likhet med svært mange norske kommuner står Bamble ovenfor en utfordrende demografisk befolkningsendring. Befolkningsutviklingen følger den nasjonale

trenden, men Bamble får en noe sterkere eldreølge enn en del andre kommuner. Aldringen blir sterk, mens fødselstallene (for)blir lave. Innvandringen, som gjennom flere år har bidratt til befolkningsvekst, er gått kraftig ned og det er usikkert hvordan innvandringen vil utvikle seg framover. Ifølge SSBs middelalternativ vil innbyggertallet i Bamble synke med rundt 5 prosent til rundt 13 500 innbyggere fram mot 2040. Over 1 av 10 innbyggere vil være over 80 år, og andelen barn og unge er ventet å bli redusert med nær 600 personer. Som det kommer frem fra kartet under, vil alle nabokommuner oppleve vekst frem mot 2040, mens Bamble får nedgang.

Figur 1 Befolkningsvekst 2016-2040 i middelalternativet i SSBs framskrivinger. Kilde: Kart hentet fra SSB: <http://ssb1.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=8641d35a203a4dd7bcc17b0df77c96e1>

Dersom den faktiske utviklingen de neste par tiårene følger framskrivningene, vil det innebære en dramatisk endring i befolkningssammensetningen i kommunen. En problemstilling blir da hvordan kommunen best skal håndtere konsekvensene av færre innbyggere og en aldrende befolkning, med stadig færre innbyggere i arbeidsfør alder. Disse demografiske endringene forsterker andre utfordringsbilder, som kommuneøkonomi og politiske og administrative prioriteringsutfordringer.

Nettoinnflyttingen til kommunen blir avgjørende for å oppnå positive innbyggertall. I tillegg må Bamble arbeide for å redusere utflyttingen og beholde nykommerne. Samtidig har andre kommuner og regioner også mål om innbyggervekst. Sentraliserings- og urbaniseringstrendene er sterke. Utviklingen er at de godt voksne og eldre blir boende i distriktene, mens de yngre flytter mot byene. Realiteten er at de fleste mellomsentrale- og distriktskommuner i Norge må planlegge ut ifra nullvekst eller befolkningsnedgang i tiden fremover.

Bosted

Bolig og bostedsattraktivitet er en viktig faktor for blant annet befolkningsutvikling, trivsel og velferd blant innbyggerne i kommunen.

Nettoflyttingen ut av Bamble er det som i hovedsak bidrar til en negativ folketallsutvikling. Flyttemotivene er ikke kjent, men vanlige flyttemotiver for flytting over kommunegrensene er boligtilgang, nærmiljø, arbeid og familie. Attraktive bo- og nærmiljø, med god tilrettelegging for barn og unge, er viktig for å hindre utflytting og øke tilflyttere og tilbakeflyttere. I tillegg styrker et godt bo- og nærmiljø barn og unges helse, trivsel og muligheter i livet.

Bamble har et relativt homogent boligmarked med en stor andel eneboliger, og det er fremdeles eneboliger som dominerer nybyggingen i kommunen. Boligforsyningen har gått noe ned de siste ti årene. Det kan synes som en utfordring at det er lite tilgang på leiligheter og rekkehus, da det kan være vanskelig for alle å få tak i boliger tilpasset deres økonomi, preferanser og livssituasjon. Dette gjelder særlig unge, aleneforeldre, aleneboende og innvandrere. Det kan være vanskelig å foreta nødvendige boligbytter

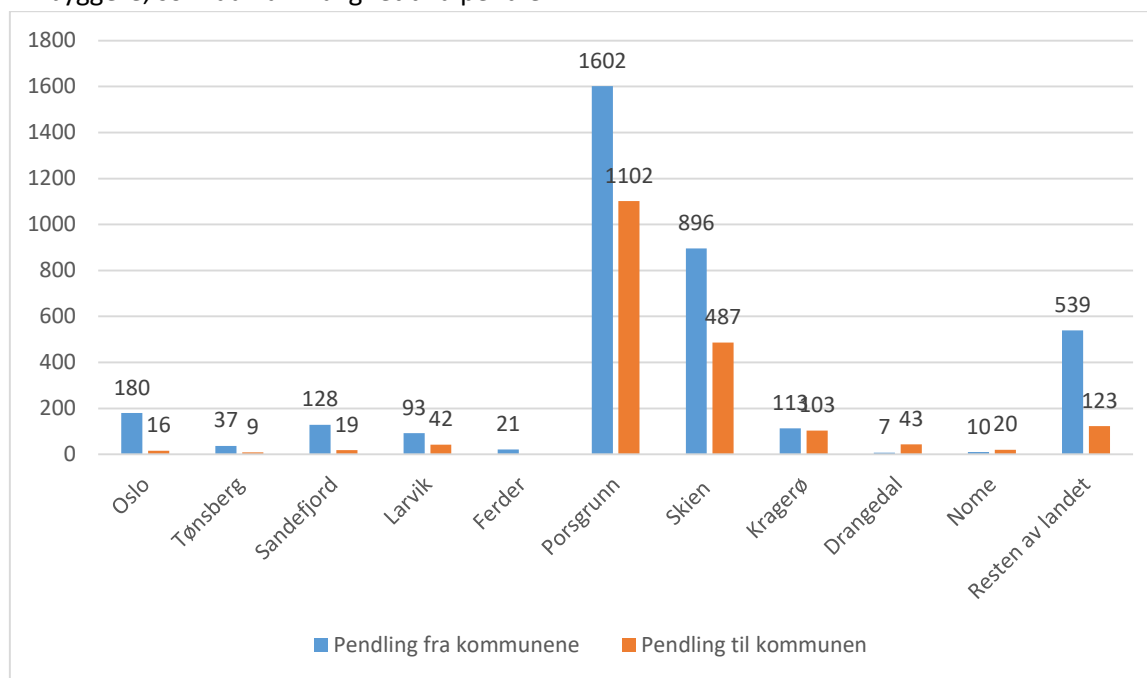
internt i kommunen etter behov og livsfaser, da leiemarkedet i Bamble er mindre enn i de større kommunene i Grenlandsregionen. Oversikt over boligtyper i kommunen viser at det i dag nesten bare er mulig å bytte boligtype innenfor to geografiske områder; Herre og Langesundshalvøya. Boligtilbudet i For å kunne gi alle mulighet til egen bolig er det viktig at boligtilbudet består av en variasjon i boligtype og eierform.

Bamble har en noe høy andel aleneboende, sammenlignet med landet og fylket. Utviklingen, med flere eldre over 80 år, kommer høyst sannsynlig også til å gi en økning i antall aleneboende. I møte med et økende antall eldre og deres omsorgsbehov, er det viktig at kommunen har et boligtilbud som gjør at flest mulig kan bo i eget hjem lengst mulig og best mulig.

Arbeidsplassutviklingen påvirker også nettoflyttingen. Det gjelder både arbeidsplassutviklingen i kommunene og arbeidsplassutviklingen i omkringliggende kommuner som det pendles til. E18- og InterCity-utbyggingene vil på sikt gjøre infrastrukturen i regionen enda mer effektiv.

Med kortere reiseavstander til større arbeidsmarkeder (eksempelvis byer som Sandefjord og Tønsberg) kan gode boliger og boområder for barnefamilier tiltrekke seg flere innbyggere, som da har mulighet til å pendle

til flere andre kommuner. Figuren under viser at det pendles mye inn og ut av Skien og Porsgrunn i dag, men at det er et potensiale til og fra Vestfold-kommunene.

Figur 2 Pendlingsstrømmer til og fra Bamble, 2018. Alle kommuner er her basert på kommunegrensene før 2020. Kilde: Panda analyse - www.pandaanalyse.no

Å legge til rette for tilflytting av barnefamilier er viktig av flere grunner. Viktige flyttemotiver for barnefamilier som peker seg ut er økonomi, ønske om større bolig eller annen boligtype, og faktorer knyttet til barns nære bomiljø og nabolag. Trygge utemiljøer, trygg skolevei, tilgang på grøntarealer og gode lekeplasser for barn er hovedårsaker til at barnefamiliene velger å bli eller å flytte.

Ungdata-undersøkelsen 2018 viser at 66 prosent av elever i videregående skole i Bamble og 68 prosent av ungdomsskoleelevene, er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet sitt. Samtidig er henholdsvis 13 og 14 prosent litt eller svært misfornøyd med lokalmiljøet. Dette er omtrent på landssnittet. Det ungdommene i begge aldersgrupper er mest fornøyd med er idrettsanlegg og kollektivtilbud. Det de er minst fornøyd med er kulturtilbud og tilgang på lokaler for å treffe andre unge på fritida.

Det er i ATP-Grenland vedtatt et mål om at minimum 70 prosent av Bamble kommunes boligbygging per fjerde år, skal skje innenfor «bybåndet». Dette er i tråd med nasjonal politikk for fortetting og samordnet areal- og transportplanlegging. Samtidig har Bamble kommune en målsetning om å videreutvikle etablerte grender og lokalsenter (jf. Boligbyggeprogram 2015 og kommuneplanens samfunnsdel 2013). Bamble har ferdigregulerte og byggeklare tomter tilgjengelig i store deler av kommunen. I tillegg til dette åpner E18 nye muligheter for bolig- og næringsutvikling langs knutepunkt. Tilrettelegging for vekst og boligbygging spredt utover kommunen kan være både riktig og ønskelig for lokalsamfunnsutviklingen, og kan også være et viktig virkemiddel for å sikre bolig til alle. På den andre siden kan det å spre boligbyggingen på mange geografiske områder gjøre det mer utfordrende å sikre tilstrekkelig investeringer, infrastruktur og aktivitet i strategisk viktige utviklingsområder.

Utenforskap

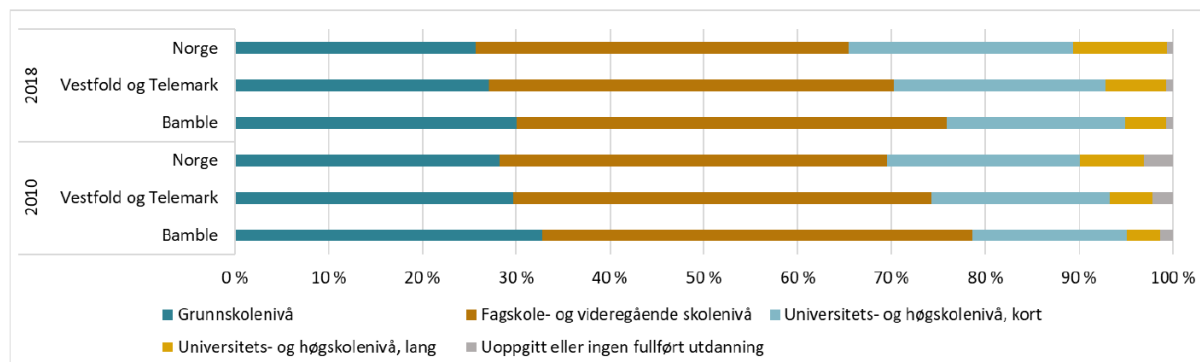

Utenforskap rammer mange, og kan ramme av mange ulike grunner. De mest utbredte årsakene til utenforskap er psykiske helseproblemer, ensomhet, rus- og alkoholproblemer, fattigdom, omsorgssvikt, frafall i videregående opplæring, langvarig sykefravær, nedsatt funksjonsevne, mobbing, manglende integrering og arbeidsledighet.

Ungdata-undersøkelsen fra 2018 viser at det store flertallet av ungdommene er ganske godt fornøyd med livet og hvordan de selv er. Likevel viser Ungdata at mange av ungdommene i Bamble er plaget med bekymringer, depressive symptomer og ensomhet. Dette er en utvikling vi ser i hele landet, og gjelder ikke spesielt for Bamble. Det er viktig at kommunen fortsetter arbeidet med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, slik at flere barn, ungdommer og familier opplever å få rask og riktig hjelp tilpasset

deres situasjon. Psykiske lidelser er den klart viktigste årsaken til at unge blir uføre, og ungt utenforskap er en av de store utfordringene i det norske samfunnet i dag.

Frafallet fra videregående skole i Bamble har over tid vært noe høyere enn i fylket og landet, og i dag har 30% av befolkningen over 16 år grunnskolen som høyeste fullførte utdanning. Norske og internasjonale studier viser en klar sammenheng mellom manglende gjennomføring av videregående opplæring, ustabil tilknytning til arbeidslivet og lønnsnivået til de som kommer i jobb (KS, 2016). Dette betyr både økt belastning på offentlige trygde- og stønadssystemer, men også dårligere forutsetninger for den enkelte når det gjelder deltakelse i samfunnet og problemer med å etablere seg på boligmarkedet.

Figur 3 Fordeling på utdanningsnivå for alle innbyggere over 16 år. Kilde: Statistisk sentralbyrå, Statistikkbanken.

Et større antall eldre og en lavere andel innbyggere i yrkesaktiv alder, gir økt forsørgerbyrde. Dette forsterkes av at mange i arbeidsdyktig alder står utenfor arbeidslivet. Bamble har flere innbyggere som mottar uføretrygd eller er på arbeidsavklaringsordning enn landsnittet, og andelen er økende. Bamble har også en høyere andel barn som lever i lavinnteksthusholdninger enn fylket og landet – til og med en høyere andel enn byer som Bergen og Trondheim. Nasjonal og internasjonal forskning har vist flere sammenhenger mellom barnefattigdom og utenforskap, blant annet utestengelse, mobbing, dårligere skolemestring og en svakere fysisk og psykisk helse. Barn rammes særlig sterkt når de foresatte står utenfor arbeidslivet, fordi husholdningen gjerne ikke

har råd til å understøtte skole- og fritidsaktiviteter som ellers kunne styrket barnas muligheter til å få venner og deres følelse av tilhørighet. Barnefattigdom og levekårsproblematikk er store hindre for barnas utviklingsmuligheter, og er et samfunnsproblem.

Kommunen befinner seg i krysningspunktet mellom innbyggerne, frivilligheten, næringslivet og staten. Nærheten til alle disse, i kombinasjon med et bredt spekter av tjenester, gir kommunen både et ansvar og en unik mulighet til å forebygge og forhindre utenforskap. Bamble kommune har et rikt lag- og organisasjonsliv, og har utviklet gode støtteordninger. Dette kan bidra til å motvirke utenforskap.

Klima og miljø

Det er en uttalt nasjonal forventning om at kommuner og fylkeskommuner skal bidra til å planlegge for et økologisk bærekraftig samfunn, blant annet gjennom en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning. Det er også påpekt at FNs 17 bærekraftsmål skal være en del av grunnlaget i kommunenes samfunns- og arealplanlegging. Klimaendringer forventes å sette strengere rammer for politikk og økonomisk aktivitet i årene fremover.

Parisavtalen forplikter norske kommuner til handling for å begrense klodens

temperaturøkning, ved å redusere klimagassutslippene. Store deler av Norges klimagassutslipp kommer fra aktiviteter der kommunene sitter med viktige virkemidler, spesielt utslipp fra veitrafikk. Kommunene har et ansvar for å kutte utslipp lokalt, både innenfor transport, avfall, bygg og andre sektorer. Videre har kommunene også et stort ansvar når det kommer til arealforvaltning og bevaring av naturmangfold, økosystem og arter. Hverdagen i norske kommuner handler mye om å håndtere dilemmaer. Ønsket om vekst og positiv befolkningsutvikling kan komme i konflikt med andre verdier.

Boligbygging og næringsutvikling må avveies mot biologisk mangfold, matproduksjon og rekreasjonsverdier. Utviklingen må tilfredsstille dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter.

Klimaendringene vil påvirke vær og vind, og kan gi større utfordringer knyttet til for eksempel ekstremvær. Lokalt vil økende temperaturer og hyppigere og mer intens nedbør sannsynligvis føre til nye utfordringer for boliger, næringsbygg, veier, avløpssystem og annen infrastruktur. Dette får betydning for kommunens byggprosjekter, arealbruk og arealplanlegging, og krever økt kompetanse på klimatilpasning. I tillegg vil klimaendringer stille større krav til kommunens beredskap. Det er i kommuner og lokalsamfunn det er størst behov for «beredskap mot overraskelser».

Kommunen kan også bruke sin rolle som byggherre og som eiendomsutvikler til å stimulere til nye og rehabiliterte klimavennlige bygg og infrastruktur. Kommunen kan legge til rette for nye fornybare energiløsninger for

produksjon, lagring og distribusjon av energi. Ved å stille strenge klimakrav ved anskaffelser, kan kommunen både redusere eget klimafotavtrykk og stimulere markedet for klima- og miljøvennlige bygg, anlegg, produkter og tjenester. Omfattende reduksjoner i klimagassutslipp kan bare oppnås gjennom samhandling med andre aktører i lokalsamfunnet, i regionen og på nasjonalt nivå.

Alle produkter vi bruker har et klimafotavtrykk som stammer fra produksjon, transport og avfallshåndtering. I Bamble er mengden husholdningsavfall per innbygger klart over landsgjennomsnittet, og når det kommer til husholdningsavfall levert til gjenvinning ligger Bamble langt under snittet i landet. Ved å legge til rette for økt sortering av avfall og gjenbruk av produkter kan kommunen bidra til reduserte utslipp ved produksjon av nye råstoffer og produkter. EU har satt seg mål om overgang til en sirkulær økonomi, og flere og flere norske kommuner arbeider etter dette prinsippet.

Egen organisasjon

Bamble kommunes økonomi og evne til å løse oppgaver i samspill med innbyggere, nabokommuner og myndigheter er en viktig del av en bærekraftig utvikling i kommunen. Som nevnt innledningsvis i dette kapittelet gir Bambles størrelse noen fordeler. Det å være en mellomstor kommune gjør blant annet at

samspill og dialog med innbyggere, næringsliv og den frivillige sektor er enklere enn i store kommuner.

Endringer i befolkning og demografi er komplekse utfordringer, som får innvirkning på mange samfunnsområder i en kommune.

Blant annet har det en direkte innvirkning på kommunens økonomi. Staten styrer kommunens inntektsgrunnlag etter befolkningsutviklingen, og overføringene til kommunene er et innbyggertilskudd. Slik blir det skapt konkurranse mellom kommunene, blant annet om innbyggere, arbeidsplasser og omdømme. Bamble ligger i en vekstregion, og er tett integrert i det regionale arbeidsmarkedet. Dette er et godt utgangspunkt for framtidig utvikling.

Demografiske endringer og press på kommuneøkonomien nødvendiggjør omstilling og effektivisering i kommunen. Kommunen må gjøre strukturgrep for å klare å opprettholde god kvalitet i tjenestetilbudet innenfor endrede rammer. Det er et faktum at utgiftene til å opprettholde dagens standard og dekningsgrad i tjenestetilbudet vil øke kraftig framover. Det vil bli vanskelige prioriteringer, og det trengs høy kompetanse for å møte de kommende innsparingene og omstillingene på en god måte.

Den aldrende befolkningen legger et betydelig press på kommunens tjenesteapparat og infrastruktur. Økende pleie- og omsorgsbehov krever fleksibilitet i tjenesteytingen. Tjenesteutvikling, innovasjon og teknologiske løsninger bør derfor være sentralt for kommunen framover.

For organiseringen av kommunale tjenester er det særlig utviklingen av velferdsteknologi som kan gi store virkninger. Det vil være et økt behov for denne typen løsninger etter hvert som eldrebølgen øker i styrke. Mer bruk av velferdsteknologi i pleie- og omsorgssektoren

betyr at den digitale kompetansen må styrkes, både hos ansatte og hos eldre innbyggere, slik at kvaliteten og brukeropplevelsen blir så god som mulig.

I tillegg er det i dag en større forventning om at tjenester blir tilrettelagt ut fra behov og for å styrke mestring hos bruker/innbygger. Dette krever nytenkning. Det kreves også store ressurser i kommuneorganisasjonen når det gjelder kompetanse til å henge med i utviklingen, og ta i bruk mulighetene. Omstilling, både teknologisk og på andre måter, vil være krevende, men helt nødvendig i årene framover.

Store investeringer, som pågående kommunale investeringer på Grasmyr, representerer både nye utgifter og nye muligheter. Investering, bruk og forvaltning av bygningsmessige arealer er kostnadskreven. Endringer og justeringer av kommunens tjenstedesign har betydelige effekter på omfang, kvalitet og økonomi. Endringer i bygningsporteføljen som samlokaliseringen av ungdomsskolene og andre offentlige tjenester og tilbud rettet mot barn og ungdom, gir en god mulighet til å designe de kommunale tjenestene på ny.

Mange av oppgavene Bamble står overfor, er oppgaver en kommune ikke kan løse alene. Utfordringene krever tett dialog og samhandling både regionalt, og mellom kommunen, næringslivet og innbyggerne. Interkommunale løsninger kreves særlig innenfor bærekraftig utvikling / det grønne skiftet, areal- og transportplanlegging og regional posisjonering.

5. Bambles planbehov for 2020-2023

I arbeidet med planstrategien og planprogrammet har det kommet erfaringer og innspill fra kommunens administrasjon og folkevalgte. Innspillene er hentet i rådmannens ledergruppe, kommunalområdenes virksomhetsledermøter, dialogsamling med kommunens folkevalgte, samt høringsinnspill fra andre interessenter.

Med bakgrunn i innspillene og utfordringsbildet som er presentert i kapittel 4 utgjør dette kapittelet Bamble kommunes planbehov for perioden 2020-2023. I kapittel 5.1 redegjøres det for formål, prosess, organisering og opplegg for medvirkning rundt arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Deretter fremlegges kommunens øvrige planbehov i kapittel 5.2. I kapittel 5.3 legges det frem en oversikt over hvilke planer det anbefales å prioritere i 2020-2023.

5.1 Ny kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2013 og er ikke revidert i inneværende periode. Mange av målene og tiltakene i planen er gjennomført, og på flere områder har utfordringer, rammevilkår og behov endret seg. Samfunnsdelen er nå 6 år gammel og planen er moden for full revidering.

Kommuneplanens arealdel hadde full revisjon og ble vedtatt i 2015. Arealdelen er juridisk bindende for øvrige arealplaner. Arealdelen er fortsatt relevant, men for enkelte områder er det behov for en ny gjennomgang. En full revidering er et svært omfattende arbeid, og det anbefales en noe mindre prosess med rullering av eksisterende plan og justering av de områdene der det er behov.

Disse forholdene ble redegjort for i sak om oppstart av planstrategiarbeidet som ble behandlet i kommunestyret i september 2019

(k.sak 49/19). Det ble vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres, og at kommuneplanens arealdel skal rulleres i henhold til anbefalingene.

Formålet med kommuneplanens samfunnsdel

I regjeringens veileder for kommuneplanprosessen presiseres det at kommuneplanens samfunnsdel har tre hovedformål:

Bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger:

- Kommunesamfunnet som helhet
- Kommunen som organisasjon

Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal kommunen vektlegge viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og synliggjøre de strategiske valg kommunen tar. Spesielt viktig er dette for sentrale samfunnsforhold som folkehelse, barn og unge, integrering, næringspolitikk m.m. Kommuneplanen skal videre synliggjøre utfordringer, mål og strategier for kommunen som organisasjon.

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi overordnede mål for kommunalområdenes planlegging og retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i den kommunale virksomheten.

Verktøy for strategisk styring

I samfunnsdelen skal det tas strategiske valg for utviklingen av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen er således et godt verktøy for strategisk overordnet styring. Dette forsterkes ved å knytte handlingsdelen til samfunnsdelen. Da muliggjøres en sterkere strategisk styring og prioritering av arbeidsoppgaver. Handlingsdelen inngår i Bamble som en del av

budsjett og handlingsprogram/økonomiplan, og følges opp i årsmeldingen.

Styrke medvirkning og politisk styring

Samfunnsdelen til kommuneplanen kan bidra til å styrke medvirkningen i kommunens planarbeid og bidra til en bedre politisk styring. Ved at man i samfunnsdelen klargjør hvilke planområder og satsingsområder man vektlegger kan den ønskede utvikling i kommunene gis en politisk retning. Ved å vektlegge kommunenes prioriterte områder innenfor ulike sektorer og tema i samfunnsdelen, åpnes det for en tydeligere og sterkere politisk innflytelse i planlegging og forvaltning av kommunene. Planprogram, samfunnsdel med handlingsdel og arealdel er underlagt medvirkningskravene etter plan- og bygningsloven. Dette gjelder både høring og offentlig ettersyn, og omfatter alle statlige, regionale og kommunale myndigheter, andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner som blir berørt av forslaget.

Planprosess for kommuneplanens samfunnsdel

I samfunnsdelen vil kommunestyret ta stilling til om kommunens visjon, hovedmål og arealstrategier slik de fremkommer i gjeldende kommuneplan skal videreføres eller endres. Den skal i tillegg inneholde eventuelt nye satsingsområder for valgperioden. I kommuneplanen skal man planlegge langsiktig, og den nye samfunnsdelen har derfor et perspektiv frem mot 2040.

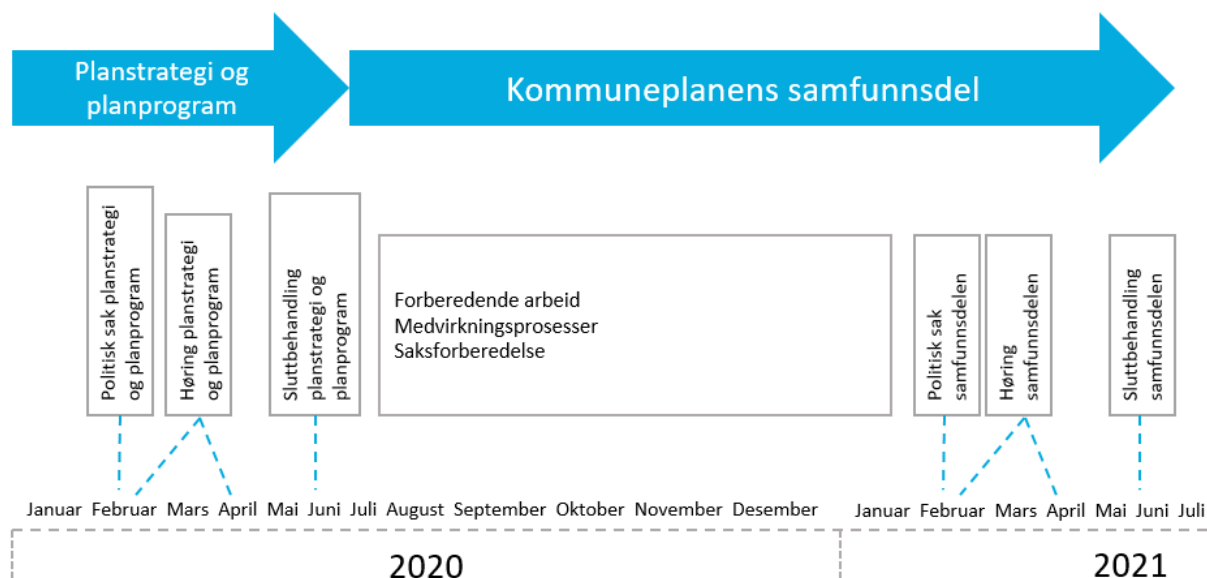
Proessen for å utarbeide en ny samfunnsdel starter med en debatt rundt kommunens viktigste utfordringer og utviklingstrekk. Utfordringer og utviklingstrekk beskrives i dette dokumentet og danner grunnlaget for samfunnsdelen. Innspill om kommunens utfordringer og utviklingstrekk kan gis under høringen av planstrategien og planprogrammet.

Når planstrategi og planprogram er vedtatt, starter arbeidet med å utforme et forslag til kommuneplanens samfunnsdel. Forslaget til samfunnsdelen legges ut til høring, og det vil

bli lagt opp til bred offentlig debatt i denne fasen.

Etter samfunnsdelens høringsperiode er ferdig, vil innspillene bli behandlet og lagt frem for endelig behandling. Nedenfor vises en modell for fremdrift i arbeidet. Som det kommer frem av modellen, starter kommuneplanarbeidet etter vedtak om

planprogram. Endelig behandling av kommuneplanens samfunnsdel er antatt å ferdigstilles våren 2021.

Fremdriftsplan

Utforming av kommuneplanens samfunnsdel	Sommer 2020 - Vinter 2021
Kartlegging og utredninger (Herunder medvirkningsprosess både for innbyggere, frivillighet og næring, samt folkevalgte)	Juni 2020 – desember 2020
Behandling av forslag til kommuneplanens samfunnsdel i Kommunestyret	Februar 2021
Forslag til kommuneplanens samfunnsdel på høring	Februar 2021 – april 2021
Behandling og vedtak	vår 2021
Behandling av høringsinnspill	Mai 2021
Kommunestyrets endelige vedtak av kommuneplanens samfunnsdel	Juni 2021

Organisering

Kommuneplanens samfunnsdel er en av de viktigste sakene for å diskutere politiske og strategiske valg for utviklingen av Bamble kommune i kommunestyreperioden. Folkevalgt involvering og forankring er dermed

avgjørende. Det legges opp til dialog med formannskapet, råd og utvalg rundt utarbeidelsen av samfunnsdelen. Formannskapet involveres i planlegging av prosess, fremdrift og innhold underveis i

planarbeidet. Kommunens råd og utvalg vil få saker om aktuelle tema til behandling i prosessen. Kommunestyret involveres formelt via deres rolle som prosjekteier. På denne

måten sikres den folkevalgte involveringen og det danner et godt grunnlag for den endelige behandlingen av kommuneplanens samfunnsdel.

Bestiller og prosjekteier:	Bamble kommunestyre
Prosjektansvarlig:	Rådmann
Prosjektleder:	Utnevnes av prosjektansvarlig
Prosjektgruppe:	Prosjektansvarlig og prosjektleder setter sammen prosjektgruppe og arbeidsgrupper med bred administrativ deltakelse. Det opprettes arbeidsgrupper etter behov.
Referansegrupper:	Tillitsvalgte, brukere, innbyggere og andre interessenter.

Andre interessenter ivaretas i prosessen ved behov.

Etter formannskapetets behandling av planstrategi og planprogram ble det vedtatt i sak 10/20 at *Kommunelovens bestemmelser om politisk rolle, ansvar og samarbeid med administrasjonen, avklares i egen sak.*

Opplegg for medvirkning

Det legges opp til bred medvirkning i planprosessen for samfunnsdelen. Dette skal bidra til å sikre en åpen og forutsigbar prosess. Medvirkningen til kommuneplanens samfunnsdel vil følge plan- og bygningslovens formelle bestemmelser om åpne høringer som beskrevet over. I tillegg legges det opp til en bredere medvirkningsprosess på flere områder, som beskrevet under. Resultatene fra medvirkningen vil være del av grunnlaget for utarbeidelse av samfunnsdelen.

www.bamble.kommune.no

Kommuneplanens samfunnsdel vil få en egen nettside på Bambles hjemmesider. Her vil det til enhver tid ligge oppdatert informasjon om fremdrift, saker som skal til politisk behandling, høringsperioder og grunnlagsdata. Det er i tillegg mulig å gi innspill til samfunnsdelen direkte på nettsiden.

Folkemøter

Det vil avholdes åpne folkemøter i forbindelse med kommuneplanprosessen. Når planprosessen settes i gang etter vedtak om planstrategi og planprogram, vil det komme mer informasjon om tid og sted for møtene på kommunens hjemmeside.

Barn og unge

Alle skolene i kommunen skal gis anledning til å delta i kommuneplanarbeidet. Gjennom deltakelse fra skolene skal barn og unge gjøres oppmerksomme på prosessen som pågår, informeres om deres rett til medvirkning, og gi innspill på deres prioriteringer og visjoner. Ungdomsrådet og Bamble kommunes barnetalsperson vil også involveres i arbeidet.

Regionale myndigheter

Det vil være dialog mellom kommunen og regionale myndigheter under utarbeidelsen av planforslaget. Denne dialogen vil skje i utredningsarbeidet for kartlegging og samordning av statlige, regionale og kommunale interesser i planleggingen.

5.2 Prioritering av andre planer

I tillegg til å vurdere behovet for revisjon av kommuneplanen, skal kommunestyret ta stilling til om det er andre viktige planer som skal prioriteres i kommunestyreperioden.

Bamble kommune har en rekke vedtatte planer som gjelder for hele, eller deler av valgperioden. En oversikt over disse planene følger som vedlegg til planstrategi og planprogram. I tillegg er det i kapittel 5.3 foreslått flere nye planer som bør gjennomføres i 2020-2023. Her skilles det mellom pågående planer, planer med snarlig oppstart og ytterligere planbehov for 2020-2023.

Planer med snarlig oppstart er planer som rådmannen ønsker å prioritere å komme i gang med tidlig i perioden. I tillegg er det foreslått flere temaområder og planer som kommunen bør gjennomføre i løpet av 2020-2023. Noen av temaene vil omtales i sin helhet i ny samfunnsdel, og det vil antakelig komme andre planbehov når samfunnsdelen er ferdig. For å sikre en viss fleksibilitet og handlingsrom skal oversikten over planer i kapittel 5.3 gjennomgås årlig i kommunestyret. På denne måten åpner man for å gjøre endringer underveis i perioden, samtidig som man gir tydelige signaler om hvilke planer og områder man bør prioritere.

Områder med planbehov

De fem områdene som ble presentert i kapittel 4 skal legges til grunn for kommunens planbehov for 2020-2023. Under redegjøres det for hvordan Bamble skal arbeide med dette i kommende fireårsperiode.

Demografi

En av de tydeligste utviklingstrekkene i Bamble kommune er at vi får en endring i den demografiske sammensetningen i kommende periode. Vi blir stadig flere eldre og færre yngre i Bamble, og eldrebølgen slår hardere ut i Bamble enn mange andre steder i Norge. Dette er noe vi må ta på alvor.

I tillegg til endringer i befolkningssammensetningen, møter kommunen nye brukerbehov og økende forventninger fra innbyggerne. Økt velstand og utdanning fører til høyere forventninger til kvaliteten på tjenestene, og en mer kritisk holdning til samhandlingen mellom innbygger og kommune. Det samme gjør innføringen av ulike former for valgfrihet og rettighetslovgivning. Statlige krav til kommunale tjenester medfører også utfordringer både ressursmessig og økonomisk for hele kommunens organisasjon. Reformen, lovendringer, nye oppgaver, og endringer i tilskudd og økonomiske rammevilkår får konsekvenser for de kommunale tjenestene.

Bamble kommune må både rustes for et endret tjenestebehov, samtidig som vi må forsøke å være attraktive for yngre mennesker. Det arbeides allerede med planer på dette området i kommunen. I tillegg la regjeringen frem kvalitetsreformen «Leve hele livet» i 2018, hvor målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Dette er et område hvor Bamble kommune har behov for planverk i perioden.

Bosted

Befolkningsframskrivninger fra SSB viser en tydelig trend der vi blir færre innbyggere i Bamble kommune i tiden som kommer. Dette er en utvikling vi ser i flere norske kommuner, men Bamble skiller seg ved å ha en svakere utvikling enn Vestfold og Telemark og nabokommuner. Hva kan Bamble gjøre for å bli en mer attraktiv bostedskommune? Det er flere områder som må undersøkes, og planlegges for i tiden som kommer. Tilrettelegging for bolig i ulike livssituasjoner og livsfaser, lokalsamfunnsutvikling, barn og unges oppvekstvilkår, samt lokalisering av boliger er sentrale områder innen bostedsattraktivitet. Arbeidsplass- og næringsutvikling er et annet område som både vil tematiseres i ny kommuneplan, og med eget planverk i kommende periode.

Utenforskap

Utenforskap er en sammenfatning av flere utfordringer vi ser i Bamble kommune. Det gjelder blant annet barnefattigdom, integrering, unge som står utenfor arbeidslivet og utdanningsnivå. Det er viktig at vi planlegger rundt disse områdene. Utenforskap bør adresseres i kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg skal Bamble i løpet av 2020-2023 utarbeide plan for levekår, som vil ta opp deler av problematikken rundt utenforskap.

Klima og miljø

Klimaendringer forventes å sette strengere rammer for politikk og økonomisk aktivitet både nasjonalt og globalt i tiden som kommer. Også lokalt vil kommunen utfordres. Blant annet i forbindelse med beredskap rundt ekstremvær, og ansvaret for lokale klimagassutslipp, arealforvaltning og bevaring av naturmangfold, økosystemer og arter.

Klima og miljø vil omtales i ny kommuneplan, og i energi og klimaplan i perioden 2020-2023.

Kommunen som organisasjon

For å møte utfordringsbildet som er lagt frem i planstrategien, må kommunen også arbeide målrettet og tenke langsiktig rundt egen organisasjon. Som det kommer frem av planoversikten i kapittel 5.3 har kommunen allerede en del planverk rundt temaet.

Et område som er spilt inn fra flere kommunalområder som bør vurderes i perioden er teknologi og digitalisering. Den teknologiske utviklingen tilskrives stor vekt i dagens samfunn, og Bamble kommune arbeider med planverk innenfor blant annet velferdsteknologi, digitalisering av servicetjenester til kommunens innbyggere og digitale løsninger innenfor skole og barnehageområdet. Likevel er det et behov for å diskutere tematikken i kommuneplanarbeidet.

5.3 Planoversikten

Pågående planarbeid

Bamble kommune har planer som er under arbeid, men som enda ikke er vedtatt. Dette gjelder følgende planer:

Navn på plan	Planbeskrivelse	Status
Handlingsprogram/økonomiplan	Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan kommuneplanen skal følges opp de følgende 4 år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig, jf. pbl. § 11-1.	Rulleres årlig
Kulturminneplan	Formålet med kulturminneplanen vil først være å få en bedre oversikt over de kulturminnene og kulturmiljøene som finnes i kommunen. Utover dette vil det også innebære å få registrert, karakterisert, kartlagt og vurdert kulturminner/kulturmiljøer til vern og bruk	Til politisk behandling oktober 2020
Plan for Rusmiddelpolitikk	Etter alkohollovens § 1-7d er kommunene pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. En rekke andre lover pålegger også kommunen å løse oppgaver på «rusmiddelfeltet». Ut fra lovenes intensjoner og kommunenes egne behov bør kommunene føre en enhetlig og helhetlig politikk ved å se bevillingsordninger og annen forebygging i sammenheng med arbeidet på rehabiliteringsområdet.	Til politisk behandling mars 2020
Barnehagebruksplan	Barnehagebruksplan er en utredning av barnehagestrukturen, både på kort og lang sikt, samt vurdering av bygningsmassen og dennes tilstand.	Til politisk behandling 2020/2021
Overordnet plan for skole og barnehage	Overordnet plan for oppfølging av fokusområder og effektmål for skole og barnehage. Både verdigrunnlag og pedagogisk plattform.	Til politisk behandling andre halvdel av 2020

Planer med snarlig oppstart

I arbeidet med planstrategi og planprogram ble det spilt inn en rekke planer som kommunen ønsker å gjennomføre i 2020-2023. Planarbeid er ressurskrevende, og det er ikke mulig å starte med alt samtidig. I tabellen under vises de planene rådmannen ønsker å prioritere på et tidlig tidspunkt i perioden. Dette betyr ikke at andre planer som er spilt inn ikke vil få fokus, men at de enten tas med som en del av kommuneplanens samfunnsdel, eller at de vurderes videre ut over perioden 2020-2023.

Navn på plan	Planbeskrivelse	Status
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommune-samfunnet som helhet, og kommunen som organisasjon, jf. pbl. § 11-2.	Planprogram februar 2020
Kommuneplanens arealdel	Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen som viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk, jf. pbl. §11-5. Planen er vedtatt med planbeskrivelse, boligbyggeprogram, bestemmelser og retningslinjer (3 dokumenter)	Planprogram februar 2020
Alkoholpolitisk handlingsplan	Kommunene er gjennom «Lov om omsetning av alkoholholdige drikk mv.» pålagt å ha en alkoholpolitisk handlingsplan. Planen skal vedtas av kommunestyret innen 30. juni året etter valget, og er gjeldende for 4 år av gangen. Alkoholpolitisk handlingsplan inneholder Bamble kommunes retningslinjer og reaksjonsformer ved brudd på alkoholloven, samt kommunens reglement om åpningstider for salg- og skjenking. I tillegg inneholder planen sentrale forskrifter som gjelder salgs- og skjenkebevillinger.	Oppstart 2020
Plan for næringsutvikling	Bamble kommune vil i perioden utarbeide en plan for arbeidet med næringsutvikling i kommunen. Planen vil inneholde tidligere Handlingsplan for næringsutvikling i Bamble, Handlingsplan for reiseliv og kulturnæringer, samt deler av Landbruksplan.	Oppstart april 2020
Energi- og klimaplan for Bamble kommune	Planen følger opp statlige retningslinjer for oppfølging av Norsk klimapolitikk. Hensikten er å redusere energiforbruket, øke andelen fornybar energi, og generelt skape et grunnlag for klimavennlige lokalsamfunn.	Oppstart august 2020

Ytterligere planbehov i 2020-2023

I tillegg til gjeldende planer, planer under arbeid og nye planer med snarlig oppstart presenteres her kommunens ytterligere planbehov for 2020-2023. Som nevnt over vil noen av disse områdene vurderes i arbeidet med ny kommuneplan. Planene tas opp til vurdering i den årlige gjennomgangen av kommunens planoversikt.

Navn på plan	Planbeskrivelse	Status
Handlingsplan for kommunikasjonsstrategi	I kommende periode skal det utarbeides en handlingsplan for vedtatt kommunikasjonsstrategi.	Oppstart første halvdel av 2021
HR-strategi	Det vil bli utarbeidet en overordnet strategi på HR-området i Bamble kommune i kommende periode. Strategien vil inneholde tidligere Plan for organisasjons- og kompetanseutvikling. I tillegg vil Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering utarbeides ut i fra HR-strategien.	Oppstart første halvdel av 2021
Dokumentasjonsstrategi	Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver vil med all sannsynlighet inneholde krav til dokumentasjonsstrategi som skal behandles på kommunens øverste politiske nivå hvert 4 år. Loven kommer tidligst sommeren 2020.	Oppstart etter vedtak om ny lov
Helse og omsorgsplan	<p>Kommunens demografiske utvikling, med en betydelig økning i antall eldre vil kreve ny og innovativ tilnærming til helse- og omsorgstjenestene, mer vekt på forebyggende og helsefremmende tiltak, og høyere og mer omfattende kompetanse. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel vil legge føringer for fremtidig dimensjonering, innsats og organisering av helse- og omsorgstjenestene.</p> <p>Eksisterende helse- og omsorgsplan består av fire delplaner, som ble vedtatt av kommunestyret høsten 2018. Planene har et ti-års perspektiv. Det anses derfor ikke nødvendig å rullere/revidere dem før i midten av perioden. Ved revisjon bør de fire delplanene omarbeides til en plan.</p> <p>Revidert plan bør være en temaplan med overordnede satsningsområder og strategier, og kun overordnede tiltak. Planen skal følges opp av konkrete handlingsplaner innenfor de enkelte tjenesteområder.</p>	Oppstart andre halvdel av 2022

Plan for boligsosialt arbeid	<p>Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel vil legge føringer for kommunens satsning og arbeid med bolig og boligspørsmål.</p> <p>Plan for boligsosialt arbeid ble sist revidert i 2015. Behov, trender, nasjonale anbefalinger og holdninger til mennesker med behov for bistand til å skaffe seg bolig, endrer seg kontinuerlig. Planen bør derfor revideres i henhold til føringer og prioriteringer i samfunnsdelen. Arbeidet bør starte når kommuneplanens samfunnsdel er vedtatt.</p> <p>Revidert plan bør være en temaplan med overordnede satsningsområder og strategier, og kun overordnede tiltak. Planen skal følges opp av handlingsplan med konkrete tiltak.</p>	Oppstart etter vedtatt samfunnsdel
Plan for kulturområder	På kulturområdet har Bamble kommune i dag en rekke planer. Som en del av arbeidet med å forenkle kommunes plansystem, og for å heve nivået på enkelte planer, slås disse sammen til en overordnet plan for kulturområdet. Planene som slås sammen er Handlingsplan for kystkultur, Utviklingsplan for Bamble kommunale kulturskole, Kultursmilet, Plan for Bamble bibliotek og litteraturhus, samt deler av Handlingsplan for økt frivillighet.	Oppstart høst 2021
Plan for levekår	Bamble kommune arbeider på flere arenaer rundt levekår. I gjeldende planstrategi er det flere planer knyttet til temaet, og som en del av arbeidet med å forenkle kommunes plansystem, og for å heve nivået på enkelte planer, slås disse sammen til en overordnet plan for levekår. Planene som slås sammen er Velferdspolitisk handlingsplan, Handlingsplan for folkehelse, samt deler av handlingsplan for økt frivillighet.	Oppstart høst 2021
Museumsplan	Etter vedtak i formannskapet den 27. februar 2020 ble det enstemmig vedtatt at det skal utarbeides en museumsplan i perioden 2020-2023.	
Primærnæringsplan	I kommunestyrets behandling av planstrategi og planprogram 10.09.20 ble det vedtatt at landbruksplanen videreføres som egen plan, men som en Primærnæringsplan. Næringsutvikling innenfor primærnæringene skal behandles i denne planen, og knyttes opp mot den generelle næringsutviklingsplanen.	

Planer som utgår

Strategiplan for boligutvikling. Tematikken bør inngå i arbeidet med kommuneplanen, men utgå som egen plan

Strategiplan for tettstedsutvikling. Tematikken bør inngå i arbeidet med kommuneplanen, men utgå som egen plan

